

# Μια υπόμνηση για τη Κορεάτικη Χιροσίμα



Μετά από κάποιες επισκέψεις στο πάρκο Ειρήνης και μνήμης της Χιροσίμα στην Ιαπωνία, έχω παρατηρήσει πως οι επισκέπτες του Μουσείου είναι κυρίως από ευρωπαϊκές χώρες, ενώ σε λίγα μόλις χιλιόμετρα από τη πόλη στο νησί της Ιτσουκουσίμα η σύνθεση των τουριστών ανάμεσα σε ευρωπαίους και Ασιάτες εξισορροπείται με τους δεύτερους μάλλον να υπερτερούν. Αν και νομίζω, πως θα είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον μια πιο συγκεκριμένη μελέτη για την σχέση των επισκεπτών της πόλης της Χιροσίμα με το μουσείο της που αφιερώνεται στα θύματα της Ατομικής βόμβας, η εμπειρική υπόθεση που βασίζεται στη σκέψη πως οι μεταπολεμικές εξελίξεις με την επιθετικότητα των ΗΠΑ στη νοτιοανατολική Ασία προσέφερε τη δυνατότητα αρχειοθέτησης των ειδικότερων εγκλημάτων της Ιαπωνίας κατά τον μεσοπόλεμο και τον Β'ΠΠ, προσφέρει μια εξήγηση. Αφού αμφότερες Ιαπωνία και ΗΠΑ δεν χρειάστηκε (μέχρι τώρα) να απολογηθούν για την εισβολή στη Ματζουρία, τη κατάληψη της Ναντζίνγκ, της Κορέας και της Ταϊβάν, δεν ήξεραν ποτέ ποιες ήταν οι *comfort woman* και η εγκάθετη δικτατορία του Syngman Rhee δεν ήταν παρά ένας φάρος «του ελεύθερου κόσμου», είναι ίσως λογικό ασιατικοί πληθυσμοί να αισθάνονται μια αμηχανία ως προς την αναβάπτιση των θυτών σε θύματα. Ναι μεν, οι ατομικές βόμβες ήταν μια νέα καταστροφικότερη τεχνολογία αλλά η ένταση της εθνικιστικής αποικιοκρατικής βίας υπερτέρησε στα μεγάλα μεγέθη των δολοφονιών αμάχων.

Πέρα από τις εμπειρικές σκέψεις όμως, η ιστορία του μνημείου των Κορεατών θυμάτων της ατομικής βόμβας αποδεικνύει την παραπάνω στρατηγική της λήθης αλλά και τον αγώνα για να καταστεί η μνήμη της καταστροφής της Χιροσίμα ως αφορμή για μια πραγματικά πανανθρώπινη μνήμη που δεν θα επιτρέψει την επανάληψή της. Η πέτρινη χελώνα στην οποία στέκεται ο οβελίσκος που καταλήγει σε μια πέτρα που αναπαρίστανται δύο δράκοι αποτέλεσε το 1970 το γλυπτό που με αναφορές σε παραδοσιακούς συμβολισμούς θα αντιπροσώπευε την μνήμη των εως τότε ξεχασμένων Κορεατών που αποτέλεσαν θύματα της βόμβας της Χιροσίμα και «οι ψυχές τους ταξιδεύουν στον παράδεισο πάνω στις χελώνες».



Οι Ιάπωνες δεν ήταν τα μόνα θύματα της ατομικής βόμβας αλλά 30.000 εως 40.000 υπολογίζεται πως ήταν οι Κορεάτες που είχαν φτάσει στη βιομηχανική πόλη απαρτίζοντας τα τάγματα εξαναγκαστικής εργασίας, μαζί με Κινέζους και Ταϊβανέζους. Υπολογίζεται πως ένα στα τρία θύματα της ατομικής βόμβας προερχόταν από τη Κορέα. Η μνήμη του συγκεκριμένου εγκλήματος το οποίο διαπράχθηκε για την προειδοποίηση των ΗΠΑ στις ΕΣΣΔ πως δεν θα άφηναν εύκολα τις αγορές της Νοτιοανατολικής Ασίας, δεν ήταν εύκολη υπόθεση, αρχικά ούτε για τους

Ιάπωνες.

Αρχικά, οι αυτοκρατορικές δυνάμεις απέκρυψαν το είδος της βόμβας που η πόλη είχε χτυπηθεί και έπειτα το επιτελείο του στρατάρχη Μακάρθουρ μετά τη παράδοση της Ιαπωνίας θα επέβαλε συστηματική λογοκρισία για κάθε αναφορά για τη βόμβα και τις επιπτώσεις της. Οι Χιμπάκουσα όπως ονομάστηκαν όσοι επιβίωσαν της βόμβας αλλά κουβαλούσαν τις συνέπειες της ραδιενέργειας, τα εγκαύματα, τη λευκμία, τα ψυχολογικά τραύματα έπρεπε να αντιμετωπίσουν εκτός των άλλων και τη περιθωριοποίηση και τον στιγματισμό από το Ιαπωνικό κράτος, και να ακολουθήσουν μια μακρά πορεία διεκδίκησης.

Ο John Hersey δημοκρατικός δημοσιογράφος των Times και του Life και συγγραφέας στις εκθέσεις τους για τη Χιροσίμα που επισκέφτηκε το 1946 (το ομώνυμο βιβλίο του Χιροσίμα, εκδόθηκε πρόσφατα στα ελληνικά από τις εκδόσεις Σάλτο) παρότι θα έκανε γνωστές τις αποκαλυπτικές και ανατριχιαστικές λεπτομέρειες της ατομικής βόμβας, συμβάλλοντας ιδιαίτερα την επόμενη δεκαετία το 1960 στο παγκόσμιο αντιπολεμικό κίνημα, παρέλειπε την οποιαδήποτε αναφορά στους Κορεάτες θύματα της βόμβας. Η παραπάνω παράλειψη διευκόλυνε τη διείσδυση σε μη βολικά μονοπάτια τόσο για τους Ιάπωνες όσο και τους Αμερικάνους που ξεδίπλωναν το σχέδιο τους για τον έλεγχο του 38ου παράλληλου. Οι Χιμπάκουσα παρότι περιθωριοποιημένοι παρέμεναν Ιάπωνες και τα ατυχή θύματα, του «μοναδικού» εγκλήματος. Ο αυτοκρατορικός στρατός του Χιροχίτο είχε αφοπλιστεί, όχι όμως και ο επίσημος εθνικισμός με το αποικιοκρατικό του παρελθόν.

Η παραπάνω κριτική δεν μπορεί να παίρνει ως προδιαγεγραμμένη τη πορεία της ανάδειξης του εγκλήματος στη Χιροσίμα, τόσο ως προς τα όποια μέτρα περίθαλψης τα οποία πάρθηκαν όσο και ως προς τη μνήμη της. Η ανάδειξη της Χιροσίμα ως πόλης στην οποία εφαρμόστηκε το σχέδιο των ΗΠΑ για την παγκόσμια ηγεμονία τους και ως μια συνέπεια της σοβινιστικής Ιαπωνίας, αποτέλεσε το στοίχημα που θα έθετε το μεγάλο αντιπολεμικό και αντιαμερικανικό κίνημα του ANPO, που θα συντάρασσε την Ιαπωνία τη δεκαετία του 1960 φέρνοντας την στα όρια του εμφυλίου πολέμου. Η μετατόπιση από το κεντρικό εθνικιστικό αφήγημα «της μόνης χώρας που δέχτηκε πυρηνικά» σε μια αφήγηση που αμφισβητούσε την αμερικανική παρουσία, τις βάσεις και αναδείκνυε τις εσωτερικές ευθύνες για τη Χιροσίμα θα έπαιζε ρόλο για την μνημειακή ανάδειξη του γνωστού θόλου της πόλης, ως πάρκο μνήμης και ειρήνης.

Σε αυτό το περιβάλλον, 15 χρόνια μετά από την έναρξη του Μουσείου για την ατομική βόμβα το 1955, το 1970 θα αναγείρονταν το μνημείο για τους Κορεάτες παραμένοντας αρχικά έξω από τη περίμετρο του πάρκου ειρήνης και μνήμης. Η ανέγερση του μνημείου μολονότι αμφισβητούσε την απόφαση των τοπικών αρχών του 1967, πως δεν θα υπάρξει άλλο μνημείο για το βομβαρδισμό, παρέμενε εκτός του πάρκου, το οποίο αφιερώνονταν στη μνήμη μόνο των Ιαπώνων. Οι Κορεάτες που επιβίωσαν της βόμβας παρέμεινε ένας μη προσδιορισμένος πληθυσμός (που σήμερα εκτιμάται στις 50.000) ο οποίος παρέμενε αποκλεισμένος από οποιαδήποτε περίθαλψη ή φροντίδα, οδηγώντας τους μάλιστα στην επιστροφή στη Harcheon της Κορέας, καθώς δεν διέτρεχαν πια λόγοι παραμονής τους, καθώς η «Σεούλ» ήταν ασφαλής από τον κομμουνιστικό κίνδυνο. Η ομολογία της επίσημης

ρατσιστικής ενοχής αποδεικνυόταν όταν το Ανώτατο Ιαπωνικό Δικαστήριο το 2003, μετά από 58 χρόνια, αναγνώριζε το δικαίωμα περίθαλψης στα εξειδικευμένα προγράμματα περίθαλψης θυμάτων της ατομικής βόμβας. Αντίστοιχα, μόλις το 1999 το μνημείο θα μεταφερόταν στο Πάρκο Ειρήνης και Μνήμης της Χιροσίμα, μετά από τον μακρόσυρτο αγώνα της Ένωσης Κορεατών Θυμάτων της Ατομικής βόμβας.



Το μνημείο των ανθρώπων που χωρίς τη θέλησή τους χτίστηκε η πολεμική μηχανή της Ιαπωνίας και δολοφονήθηκαν με αυτόν τον φρικιαστικό τρόπο, έγινε επίκεντρο διαρκών βανδαλισμών και βεβηλώσεων από εθνικιστές Ιάπωνες, την ίδια ώρα που διατηρούνταν όλες οι επισημότητες στις δεήσεις των «αυθεντικών» θυμάτων. Ωστόσο, για όσο παραμένει το μνημείο των Κορεατών θυμάτων θα είναι μια διαρκής υπενθύμιση, πως ο αγώνας για να σπάσει η σιωπή των πιο σκοτεινών πλευρών του παρελθόντος συμβαδίζει με την άμεση πολιτική διεκδίκηση ενός κόσμου φιλίας και συνεργασίας.



Από την άλλη πλευρά, καθώς η σιωπή τόσο από τις ΗΠΑ για την ατομική βόμβα παραμένει, όσο και από την Ιαπωνία για τα εγκλήματα της στην Κίνα και τη Ματζουρία, η ανέγερση του αφιερωματικού περιπτέρου για τη συνεδρίαση των G7 στη Χιροσίμα τον Μάιο του 2023 αποτελεί την πιο αποτροπιαστική βεβήλωση και προσβολή.



\*Η φωτογραφία που συνοδεύει τη δημοσίευσή είναι από το Jacobin.com